FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI CIVILI

IMHALLEF
ONOR. GEOFFREY VALENZIA B.A., LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 30 ta' April, 2001

Numru 41

Citaz. Nru. 55/95GV

Doc. Nru. 67-01

Mario Dingli

vs

Gladys Vella

Il-Qorti,

PRELIMINARI

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz taghha l-attur ippremetta illi l-partijiet kienu gharajjes u kellhom hsieb li jizzewgu;

U premess illi fil-kors ta' dina l-gherusija l-attur kien ghamel diversi spejjez u ta lill-konvenuta diversi rigali bil-hsieb taz-zwieg, fosthom curkett tal-valur ta' elfejn, mitejn u hamsin lira Maltin, (Lm2,250) kif ukoll diversi oggetti ohra kif jigi pruvat tul il-kors tat-trattazzjoni ta' dina l-kawza;

U premess illi l-gherusija ta' bejn il-partijiet thassret unikament tort u htija tal-konvenuta, u certament minghajr ebda tort u htija da parti tal-attur;

U premess illi l-konvenuta hija ghalhekk obbligata li tirritorna lill-attur l-oggetti u rigali lilha moghtija bil-hsieb taz-zwieg;

L-attur talab li din l-Onorabbli Qorti:

1. Tikkundanna lill-konvenuta tirrifondi lill-attur ir-rigali lilha minnhu maghmula bil-hsieb ta' zwieg u dan minhabba t-thassir tal-gherusija ezistenti bejniethom;

2. In difett tikkundannha thallas lill-attur il-valur rappresentanti l-istess fuq imsemmija oggetti li jigi likwidat okkorendo b'opera ta' periti nominandi;

Bl-ispejjez kontra il-konvenuta.

B'riserva ta' kull dritt tal-attur ghar-risarciment tad-danni minhabba thassir tal-gherusija.

Rat id-dikjarazzjoni tal-attur a fol 3;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuta a fol 5 fejn eccepiet:

Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt peress li kien l-attur stess li kkaguna thassir tal-gherusija kif jigi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

Illi konsegwentement it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez.

Salvi ecezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-kontrotalba tal-konvenuta a fol 5 fejn esponiet illi:

Premess illi l-kontendenti kienu gharajjes.

Premess illi din il-gherusija thassret minhabba ragunijiet unikament imputabbli lill-attur.

Premess illi minhabba t-thassir tal-gherusija l-istanti soffriet hsara konsistenti principalment fl-ispejjez inkorsi minnha ghall-okkazjoni tal-gherusija, b'riceviment, ilbies, ecc. ghall-okkazjoni u spejjez ohra inkorsi minnha.

Premess illi wkoll matul l-gherusija, l-eccipjenti kienet ghamlet rigali u spejjez ohra lill-attur bil-hsieb taz-zwieg.

Ghar-ragunijiet premessi, il-konvenuta talbet li din l-Onorabbli Qorti:

1. tiddikjara u tiddeciedi li l-gherusija bejn il-kontendenti thassret ghal ragunijiet imputabbli ghall-attur;

2. konsegwentement tikkundanna lill-attur ihallas lill-konvenuta dik is-somma li tigi likwidata minn din il-Qorti in rizarciment tad-danni sofferti minnha htija tal-attur.

3. tikkundannah ukoll biex jirritorna lill-konvenuta ir-rigali maghmula minnha matul l-gherusija, u fin-nuqqas il-valur taghhom kif jigi likwidat okkorrendo bl-operat ta' periti nominandi.

Bl-ispejjez u bl-imghaxijiet legali komprizi dawk tal-ittra legai tat-tlettax (13) ta' Awissu, 1994, kontra l-attur.

Rat l-eccezzjonijiet tal-attur ghall-kontro-talba tal-konvenuta a fol 10 fejn eccepixxa:

Illi l-esponent bl-ebda mod ma kien responsabbli ghall-ksur tal-gherusija ghall-liema kienet responsabbli l-konvenuta;

Illi konsegwentement ghalhekk huwa mhux responsabbli ghall-hlas ta' danni kif reklamati mill-istess konvenuta anzi hija hi li ghandha thallaslu d-danni u tirritornalhu r-rigali lilhu moghtija;

Illi dwar it-tielet talba l-eccipjent jirrileva li meta huwa offra li jaghtiha lura r-rigali li hija taghtu, hija qaltlu biex jahraqhom u ghalhekk assuma li hija ma riedithomx lura u ma jifhimx ghalhekk is-sens ta' dina l-ahhar talba u fi kwalsiazi kaz huwa ikun pront li jirritornalha ir-rigali li taghtu hekk kif tirritornalu r-rigali li taha, fuq liema ritorn ta' rigali huwa qieghed jinsisti fi kwalsiasi kaz.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

TALBA

L-attur qed jitlob li dina l-Qorti tikkundanna lill-konvenuta tirrifondilu r-rigali li kien ghamillha bil-hsieb ta' zwieg u dan minhabba thassir tal-gherusija ezistenti bejnithom u in difett tikkundannaha thallsu l-valur rapprezzentanti l-istess oggetti li jigi likwidat bl-opra ta' periti nominandi.

ECCEZZJONIJIET

Il-konvenuta eccepiet li kien l-attur stess li kkaguna t-thassir tal-gherusija u ghalhekk it-talbiet tieghu ghandhom jigu michuda.

KONTROTALBA

Hi pprezentat kontrotalba fejn talbet li l-Qorti tiddeciedi li l-gherusija bejn il-kontendenti thassret ghar-ragunijet imputabbili ghall-attur u konsegwentement tikkundannah ihallasha s-somma li tigi likwidata bhala rizarciment tad-danni

sofferti minnha htija tal-konvenut u tikkundannah ukoll biex jirritorna ir-rigali li hi taghtu matul l-gherusija u fin-nuqqas il-valur taghhom kif jigi likwidat okkorrendo bl-operat ta' periti nominandi.

L-attur wiegeb ghal dawn id-domandi u qal li hu ma kien bl-ebda mod responsabbili ghall-ksur tal-gherusija imma kienet il-konvenuta responsabbili. Ghalhekk hu mhux responsabbili ghall-hlas ta' danni kif reklamati mill-konvenuta anzi hi ghandha thallsu d-danni u tirritornalu r-rigali lilha moghtija. Dwar it-tielet talba qal li meta huwa offra li jaghtiha lura r-rigali li hija taghtu, hi qaltlu biex jahraqhom u ghalhekk assuma li hija ma riedithomx lura u ma jifihmx ghalhekk is-sens ta' dina t-talba u fi kwalsiasi kaz huwa ikun pront li jirritornalha ir-rigali li taghtu hekk kif tirritornalu r-rigali li taha fuq liema ritorn ta' rigali huwa qieghed jinsisti fi kwalsiasi kaz.

KONSIDERAZZJONIJIET

Illi l-partijietipprezentaw l-affidavit rispettivi taghhom u xehdu in-kontroezami fil-Qorti. Mill-provi prodotti jirrizulta li l-attur kien tah lill-konvenuta engagement ring b'valur ta' elfejn, mitejn u hamsin lira Maltin (LM 2,250) (fol 72); imsielet valur erba' mija u sittin lira Maltin (LM 460) (fol 72); curkett valur mitejn u hamsa u erbghin lira Maltin (LM 245) (fol 71); u ghamel spejjez ohra. Minn naha l-ohra l-konvenuta xehdet li ghamlet spejjez ta' reception ta' l-gherusija mitejn u sittax-il lira Maltin u ghoxrin centezmu (LM 216.20) oltre hamsin lira Maltin (LM 50) li hareg missierha. Il-konvenuta qed titlob ukoll ir-ritorn tar-rigali li kienet tat lill-attur u danni mhabba t-thassir ta' l-gherusija.

Dwar rigal li nghataw mill-partijiet u danni li qed jippretendu ma ngabu ebda provi u jidher li mhux qed issir insistenza mill-partijiet dwar dana. Il-Qorti qed tifhem li t-talba ta' l-attur u l-insistenza tieghu hi principalment fuq ir-ritorn tal-engagement ring cioe ir-rigal li kellu certu valur, f'dan il-kaz elfejn, mitejn u hamsin lira Maltin (LM 2,250). Fuq l-items l-ohra jirrizulta li z-zewg partijiet taw rigali lil xulxin u l-konvenuta ghamlet spejjez ukoll tar-reception.

Dwar il-kwistjoni tal-engagement ring il-Qorti ma tistax tiddeciedi jekk ic-curkett ghandux jigi ritornat jekk ma tidholx fil-kwistjoni tal-htija ta' min thassar l-gherusija.

Il-Ligi taghna titkellem fuq hekk fl-artikoli li gejjin:

1808. (1) Ir-rigali li l-wiehed mill-gharajjes jaghmel lill-iehor, fl-okkazjoni taz-zwieg, jibqghu ta' dak il-wiehed mill-gharajjes li ghamilhom, u jitqiesu moghtijin lill-iehor sabiex jinqeghda bihom biss matul iz-zwieg, ghalkemm fil-kunsinna ta' dawk ir-rigali jkun gie wzat kliem li jista' jfisser donazzjoni, izda dan kemm-il darba ma jkunx jidher mill-kitba taz-zwieg li dawn l-oggetti gew moghtija b'donazzjoni.

(2) Dan il-jedd ta' l-uzu tar-rigali hawn fuq imsemmija jispicca fil-kaz ta' firda tar-ragel u l-mara bi htija ta' min fosthom ikun ircieva dawk ir-rigali.

1809. (1) Kull donazzjoni maghmula mill-gharajjes b'kontemplazzjoni ta' zwieg, jew bil-kitba taz-zwieg, sew lil xulxin jew minn wiehed mill-gharajjes lill-iehor, m'ghandhiex effett jekk iz-zwieg ma jsirx.

(2) Izda, id-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu ma jghoddux, u d-donatarju jista' jzomm il-hwejjeg moghtija lilu b'donazzjoni, jekk iz-zwieg ma jsirx ghaliex id-donatur, minghajr raguni tajba, ma jkunx irid jaghmel dan iz-zwieg; bla hsara tal-jedd tad-donatarju ghad-danni taht id-disposizzjonijiet tal-Ligi dwar Weghdiet ta' Zwieg.

Inoltre mill-gurisprudenza ta' Qrati taghna jidher li c-curkett ta' l-gherusija anke jekk ghandu minn natura ta' kapparra japplika ghalih l-artikolu 1809 tal-Kodici Civili u mhux biss izda f'kaz li jinhall iz-zwieg ghandu jigi ritornat lil min ikun tah. (App Civ Brincat vs Borg 16/11/1942; PA Cassar vs Cordina 30/10/1934; PA Galea vs Galea 30/1/1950).

Tikkunsidra

Fil-kaz in ezami l-attur xehed li hu u l-konvenuta kienu sar jafu lill xulxin fl- 1991. F’Awissu, 1993 kienu tgharrsu u kellhom hsieb li jizzewwgu fl-1996. Imbaghad f’April, 1994 kienet cemplet il-konvenuta u kienet hassret l-gherusija. Hu qal li ma jafx ir-raguni ghaliex il-konvenuta hassret.

Fil-fatt il-konvenuta fl-affidavit taghha u anke viva voce fil-Qorti spjegat x’kienet ir-raguni principali ghaliex hija hassret l-gherusija. Ir-raguni ewlenija kienet li l-attur ma kienx cert mir-relazzjoni taghhom u kull darba li hija kienet tinsisti biex tigi fissata definittivament id-data taz-zwieg, l-attur kien juri ruhu titubanti. Il-konvenuta semmiet ragunijiet ohra fosthom kwistjoni ta’ mard, insensitivita ta’ l-attur lejha u nuqqas ta’ hegga ghax-xoghol, li lkoll flimkien mar-raguni principali fuq imsemmija, ta’ incertezza dwar ir-relazzjoni taghhom u d-data taz-zwieg, gieghluha li ccempel lill-attur u tghidlu li ma setghetx tkompli hekk. Hu kellu erbghin (40) sena dak iz-zmien u hija tletin (30) sena u ma setghetx tibqa’ tistenna, ghax iz-zmien kien ghaddej.

Il-Qorti hi tal-fehma li l-konvenuta kellha raguni tajba ghaliex thassar l-gherusija u fic-cirkostanzi, u fid-dawl ukoll li hija mhiex ser tircievi l-ebda danni, c-curkett tal-engagement ghandu jibqa’ ghandha.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti tiddeciedi billi tichad it-talba attrici bl-ispejjez kontra l-attur; dwar il-kontrotalba tal-konvenuta din qed tigi milqugha fis-sens fuq indikat biss, spejjez ghall-attur.

ONOR. IMHALLEF GEOFFREY VALENZIA B.A., LL.D.

Frankie Mercieca
DEPUTAT REGISTRATUR